

Het ultimatum van Milieudefensie is volkomen wereldvreemd

Posted on 22 januari 2022 by Jacques Hagoort

Aangemoedigd door het succes van de recente (mei 2021) klimaatzaak tegen Shell gaat Milieudefensie (MD) nu de rest van Nederland aanpakken. De klimaatactiegroep heeft op 13 januari aan de CEO's van een dertigtal 'vervuilende' grote bedrijven in Nederland een ultimatum gesteld: kom voor 15 april met een klimaatplan om de CO2-uitstoot van uw bedrijf in 2030 terug te brengen met 45%.

Zo niet, dan krijgt u een proces aan uw broek. Was getekend: Donald Pols, Directeur MD, en Neele Boelens, Jongeren Milieu Actief (de jongeren afdeling van MD). Ondernemend Nederland stond even op zijn grondvesten te schudden.

Nog diezelfde avond heeft het *NOS Journaal* van acht uur het Nederlandse volk getrouw verslag gedaan van deze belangwekkende maatschappelijke ontwikkeling, inclusief een zorgvuldig door persvoorlichters geënceneerde overhandiging van de ultimatumbrief aan vertegenwoordigers van Ahold en ABN-Amro.

Het moet gezegd, MD heeft zijn PR-zaakjes uitstekend op orde. De NOS heeft 15 april al ingeboekt voor een belangrijke persconferentie over de ingeleverde

klimaatplannen. In juni is er ruimte gereserveerd voor het bekendmaken van de ranglijst van de vervuilers met de beste klimaatplannen.

Houtje-touwtje redenering

De eis van 45% in 2030 in de ultimatumbrief ('de brief die alles verandert') is dezelfde als de Haagse rechtbank heeft opgelegd aan Shell. Met die eis volgde de rechtbank de lezing van MD, als zou de 45% rechtstreeks zijn af te leiden uit het Akkoord van Parijs en de klimaatwetenschap.

Volgens het Akkoord van Parijs zijn de landen van de wereld verplicht de 'gevaarlijke' opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5°C ten opzichte van het niveau van voor de Industriële Revolutie. En volgens de klimaatwetenschap moet daartoe de uitstoot van CO₂ tot nul worden teruggebracht in 2050 en tot 45% in 2030. Aldus MD.

Shell heeft hoger beroep tegen het vonnis aangetekend en dat zal naar verwachting in de loop van dit jaar gaan spelen. MD wil het hoger beroep niet afwachten, dat laat de klimaatnoodtoestand waarin de wereld en ons land zich op dit moment bevinden niet toe. Gevaarlijke klimaatverandering moet voorkomen worden en de mensenrechten van de Nederlanders moeten worden beschermd. Volgens MD rest ons nog maar 8 jaar om het tij te keren. Haast is geboden.

Het moet raar lopen als het door de rechtbank gevelde vonnis in hoger beroep standhoudt. De eis van 45% is gestoeld op een krakkemikkige en illusoire houtje-touwtje redenering van MD. De verdediging van Shell heeft verzuimd de ondeugdelijkheid ervan aan te tonen. Met als gevolg dat de rechtbank het verhaal van MD voor zoete koek heeft geslikt.

Akkoord van Parijs schrijft geen 1,5°C voor

Naar verwachting zullen de rechters in hoger beroep wat meer kritische zin aan de dag leggen en de maximale opwarming van 1,5°C en de minimale uitstootreductie van 45% aan een wetenschappelijke toets onderwerpen. En dat zal zonder enige twijfel het einde inleiden van de 1,5°C en de 45%.

Hoe zit het precies met die 1,5°C en de daarvan afgeleide 45%? Allereerst, er is geen sprake van dat het Akkoord van Parijs de 1,5°C voorschrijft. Het akkoord

bepaalt dat de opwarming van de aarde beperkt moet blijven tot ruim onder de 2°C en dat, als het even zou kunnen, gestreefd moet worden naar een opwarming van maximaal 1,5°C. Die onder- en bovengrens in het Akkoord van Parijs zijn de uitkomst van een politiek onderhandelingsproces en niet van een wetenschappelijke analyse.

Elk klimaatdoel dat uitgaat van een maximale opwarming tussen 1,5 en 1,95°C voldoet aan het Akkoord van Parijs. Er bestaat geen wetenschappelijk vastgestelde ondergrens van 1,5°C die onder geen beding overschreden mag worden omdat er dan iets vreselijks staat te gebeuren. Natuurlijk mag MD kiezen voor een maximaal toelaatbare opwarming van 1,5°C maar kan zich daarbij niet beroepen op het Akkoord van Parijs of de wetenschap. Dat is bluffen.

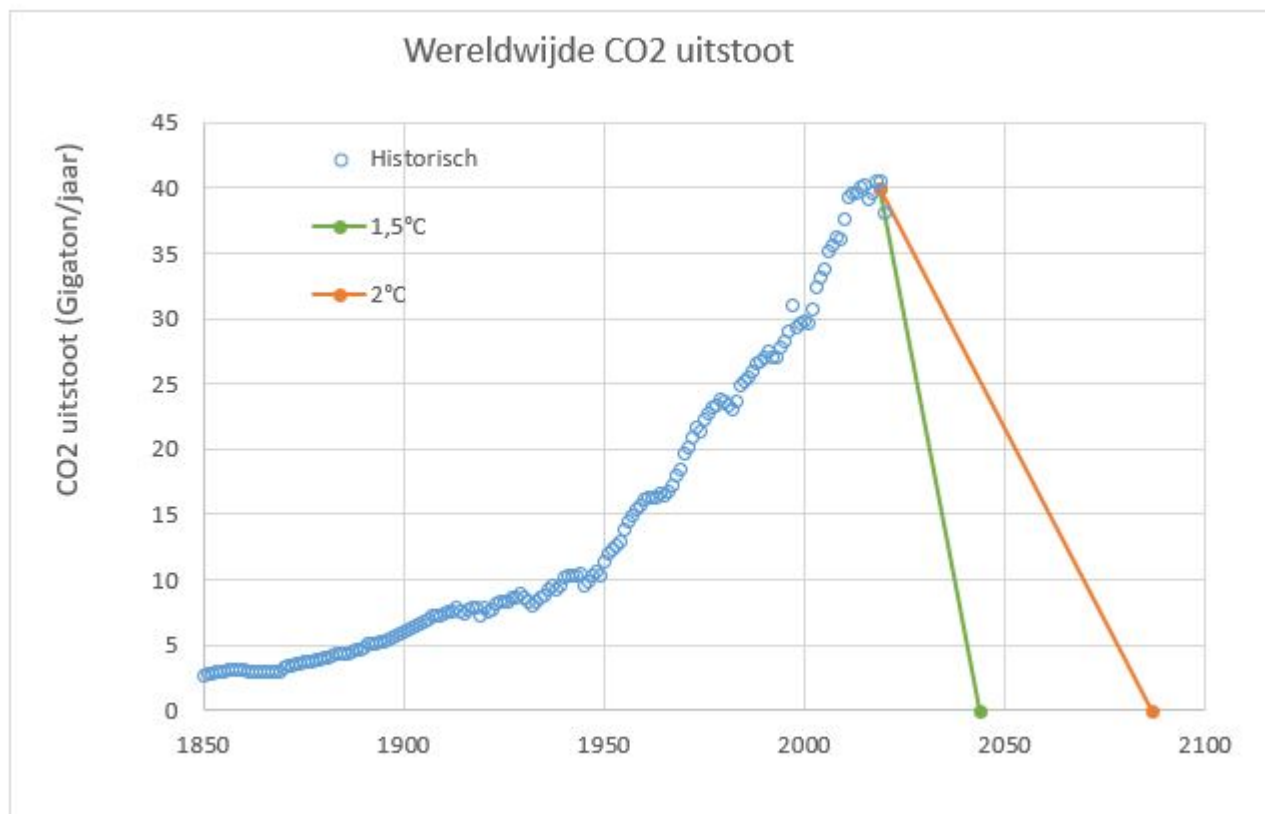
Opwarming en CO2-uitstoot

De wetenschap is wel glashelder over het verband tussen mondiale opwarming en mondiale CO2-uitstoot. De opwarming sinds het begin van de industriële revolutie wordt bepaald door de totale, cumulatieve hoeveelheid uitgestoten CO2 sinds dat begin. Per 01-01-2020 bedroeg die totale mondiale uitstoot ruim 2400 Gigaton CO2 en dat heeft geleid tot een opwarming van rond de 1,1°C.

Voor een beperking van de opwarming tot 1,5°C, de keuze van MD, mag er volgens het laatste rapport (AR6) van het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change van de VN) vanaf 01-01-2020 nog maar 500 Gigaton CO2 worden uitgestoten. Voor 2°C is het resterende budget 1350 Gigaton CO2.

Wereldwijde CO2-uitstoot sinds 1850

De onderstaande grafiek laat de wereldwijde CO2-uitstoot zien sinds 1850. Op de verticale as staat de jaarlijkse uitstoot in Gigaton CO2. Op de horizontale as de tijd van 1850 tot 2100. De blauwe cirkeltjes geven de historische uitstoot weer vanaf 1850 tot en met 2020 afkomstig uit de database van het Global Carbon Project, een samenwerkingsverband van klimaatwetenschappers dat de boekhouding voert over de wereldwijde uitstoot van CO2.

De uitstoot neemt vanaf 1850 gestaag toe met een opmerkelijke knik in 1950 die toegeschreven kan worden aan de wederopbouw van de wereldeconomie na de tweede wereldoorlog. De laatste 10 jaar lijkt de uitstoot zich te stabiliseren op een niveau van rond de 40 Gigaton/jaar.

De dip in 2020 is een gevolg van de Corona pandemie en is niet meer dan een incident. De uitstoot in 2021 is alweer op het oude niveau van 40 Gigaton/jaar maar nog niet in de boeken verwerkt. De Nederlandse bijdrage aan de mondiale uitstoot van 40 Gigaton/jaar ligt onder de 0,5%. Altijd goed om te weten.

Een Hercules-taak

De groene en de oranje lijn geven aan hoe de mondiale uitstoot vanaf 01-01-2020 zou moeten dalen om te voldoen aan een maximale opwarming van respectievelijk 1,5 en 2°C, onder de aanname dat de daling verloopt volgens een eenvoudige rechte lijn. Het mondiale budget voor de 1,5°C per 01-01-2020 is 500 Gigaton CO2 en de jaarlijkse mondiale uitstoot in 2019 bedroeg 40 Gigaton CO2. Als de jaarlijkse

uitstoot constant blijft dan kunnen we vanaf 01-01-2020 nog $500/40 = 12,5$ jaar doorgaan voordat het budget op is.

Als daarentegen de uitstoot als een rechte lijn afneemt naar nul dan wordt de nul-uitstoot bereikt na 25 jaar ($2 \times 12,5$), dat is dus in 2044. De uitstoot in 2030 bedraagt dan 56% van de uitstoot in 2019, een afname van 44%.

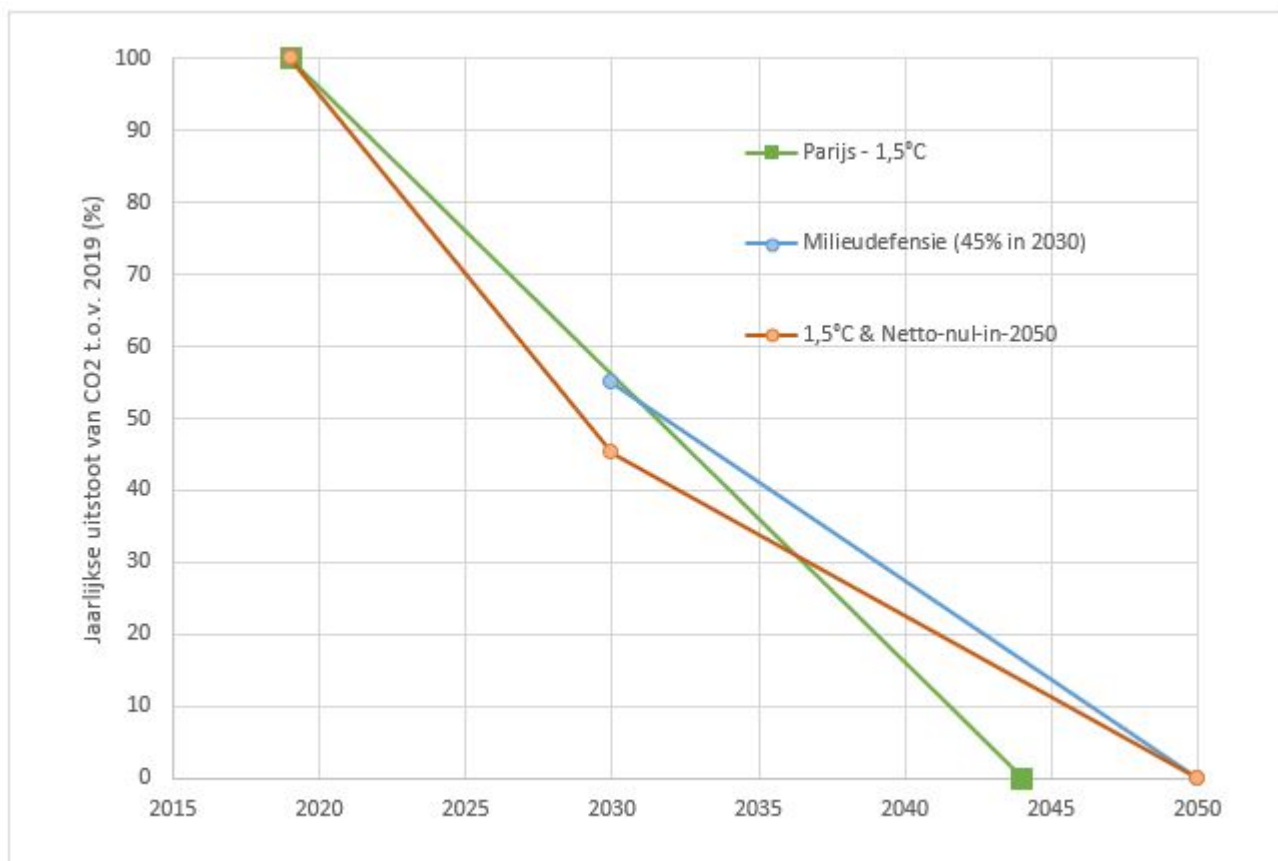
De eis van een maximale opwarming van $1,5^{\circ}\text{C}$ houdt in dat in krap 25 jaar de energievoorziening in de wereld totaal moet worden verbouwd en de economie van de wereld opnieuw moet worden ingericht. Met recht een Hercules-taak. De nul-uitstoot voor een maximale opwarming van 2°C valt in 2087 en dat geeft wat meer ruimte.

Hier gaat Milieudefensie de fout in

Tot zover het grote plaatje, laten we nu even kijken naar de klimaatdoelen die MD wil opleggen aan de grote vervuilers van Nederland: een maximale opwarming van $1,5^{\circ}\text{C}$, een nul-uitstoot in 2050 en in 2030 een uitstootvermindering t.o.v. 2019 van 45%. De uitstootvermindering in 2030 van 45% is 1% punt hoger dan de uitstootvermindering in het groene $1,5^{\circ}\text{C}$ pad. Dat zit dus wel goed.

Maar daarna gaat het mis. Vanaf 2030 loopt het uitstootpad van MD naar 2050 in plaats van 2044. Dat betekent dat er in het uitstootpad van MD meer CO₂ wordt uitgestoten dan het beschikbare $1,5^{\circ}\text{C}$ budget toelaat en dus dat de ondergrens van $1,5^{\circ}\text{C}$ wordt overschreden.

De onderstaande grafiek laat in wat meer detail zien waar MD in de fout gaat. Op de verticale as staat de uitstoot als percentage van de werkelijke uitstoot in 2019 en op de horizontale as de tijd van 2015 tot 2050. De groene rechte lijn geeft het uitstootpad aan dat hoort bij de Parijse ondergrens van $1,5^{\circ}\text{C}$ en dat loopt van 100% in 2019 naar de nul-uitstoot in 2044.

De blauwe lijn staat voor het uitstootpad van MD. Het begin van de blauwe lijn van 100% in 2019 naar 45% in 2030 valt vrijwel samen met de groene lijn en is voor de duidelijkheid weggelaten. De 45% in 2030 ligt 1% punt onder de groene 1,5°C lijn. Het blauwe MD-pad loopt vanaf 2030 rechtstreeks naar een nul-uitstoot in 2050. Het ligt ruim boven het groene pad en overschrijdt dus ruim het 1,5°C doel.

Wensdenken

De oranje lijn geeft het pad aan dat MD had moeten voorstellen om bij een nul-uitstoot in 2050 wel te voldoen aan de 1,5°C doelstelling. Die lijn gaat in het begin sneller naar beneden en maakt in 2030 een knik richting 2050. Dat is de enige manier om ervoor te zorgen dat het oppervlak onder de oranje lijn gelijk is aan het oppervlak onder de groene lijn en dus dat het 1,5°C doel wordt gehaald.

De uitstoot in het knikpunt van de oranje lijn is 45%, 10% punten lager dan waarvan MD uitgaat in de ultimatumbrief. Als MD zijn sommen goed had gemaakt dan zou de

geëiste uitstootvermindering in 2030 ten opzichte van 2019 niet 45% maar 55% zijn geweest.

Maar of de sommen van MD nou wel of niet kloppen is niet zo relevant. Veel belangrijker is het uitgangspunt van MD dat de opwarming van de aarde beperkt moet blijven tot 1,5°C, de ondergrens in het Akkoord van Parijs. Dat is louter wensdenken en al lang ingehaald door de realiteit. En ook nog eens bevestigd tijdens de recente (november 2021) VN-klimaatconferentie in Glasgow.

Uitstoot opkomende landen neemt voorlopig alleen maar toe

Een beperking tot 1,5°C betekent een nul-uitstoot van CO₂ in 2050, of eerder. De rijke landen onder aanvoering van de EU willen dat wel (op papier) maar die dragen maar voor eenderde bij aan de totale mondiale uitstoot. Tweederde van de uitstoot is afkomstig van de opkomende landen met China en India als belangrijkste vertegenwoordigers.

Het staat onomstotelijk vast dat de uitstoot van de opkomende landen voorlopig alleen nog maar zal toenemen. China heeft beloofd te streven naar een piek-uitstoot in 2030 en daarna naar een nul-uitstoot in 2060. En India heeft toegezegd mee te werken aan een nul-uitstoot in 2070, mits de rijke landen met voldoende geld over de brug komen.

Hoe je het ook wendt of keert, een wereldwijde nul-uitstoot in 2050 is mathematisch onbestaanbaar. En daarmee is de wereldwijde beperking van de opwarming tot 1,5°C definitief van de baan. Dat is, leuk of niet, een eenvoudige geopolitieke realiteit. Misschien lukt het nog wel de mondiale opwarming te beperken tot 2°C. Het zal niet eenvoudig zijn maar is niet bij voorbaat uitgesloten.

Goedkope PR-stunt

Samenvattend: de klimaatdoelstellingen die MD de vervuilende Nederlandse bedrijven wil opleggen gaan uit van een onjuiste interpretatie van het Akkoord van Parijs, zijn wetenschappelijk inconsistent en, het allerbelangrijkst, berusten op een wereldvreemde en onmogelijke aanname van een mondiale maximale opwarming van 1,5°C.

Het klimaatultimatum van MD is niet meer dan een goedkope en weinig doordachte PR-stunt (met dank aan het *NOS Journaal* voor de vruchtbare samenwerking) en zal naar verwachting een zachte dood sterven. De CEO's van vervuilend Nederland kunnen na de eerste schrik weer opgelucht ademhalen.

En Donald Pols, de directeur van MD, zou er verstandig aan doen zijn klimaatstrategie wat meer af te stemmen op de werkelijkheid. Zo niet, dan loopt hij gevaar de geschiedenis in te gaan als de onnozele Don Quichot Pols met de flamboyante hoed.

Wynia's Week volgt de pogingen van particulieren (Urgenda, Milieudefensie) om via de rechter hun wil op te leggen aan bedrijven en overheden op de voet. [Lucas Bergkamp](#) wijdde eerder een artikel met een meer juridische benadering aan de jongste actie van Milieudefensie. Vindt u de nuchtere berichtgeving van Wynia's Week ook belangrijk? Doneren kan [HIER](#). Hartelijk dank!